

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 755/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 2318/2008, ako aj postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 4 CoE 165/2012 a uznesením zo 7. augusta 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. novembra 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“,

v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Er 2318/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“), ako aj postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 CoE 165/2012 a uznesením zo 7. augusta 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá *inter alia* poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. V rámci zmluvných vzťahov založených zmluvou o úvere pristúpila po dohode s dlžníkom k uzatvoreniu rozhodcovskej doložky alebo rozhodcovskej zmluvy, ktorá založila právomoc Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného Slovenskou rozhodcovskou, a. s., Bratislava (ďalej len „Stály rozhodcovský súd“), rozhodovať o právnom postavení zmluvných strán pri vzniku sporu. Vzhľadom na omeškanie dlžníka a návrhy sťažovateľky, aby Stály rozhodcovský súd autoritatívne deklaroval právo sťažovateľky na úhradu peňažných pohľadávok a uložil dlžníkovi povinnosť platiť, bola dlžníkom na základe rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke pohľadávky spoločne s príslušenstvom.

Z dôvodu nesplnenia povinností zo strany dlžníka bola sťažovateľka nútená domáhať sa splatenia pohľadávky aj s príslušenstvom prostredníctvom exekúcie na podklade exekučného titulu (rozhodcovský rozsudok, pozn.). Okresný súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, avšak v priebehu ich vykonávania následne *ex offio* exekúciu uznesením sp. zn. 2 Er 2318/2008 z 20. apríla 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju; na základe odvolania sťažovateľky bolo toto uznesenie okresného súdu potvrdené napadnutým uznesením krajského súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti formuluje výhrady proti právnym záverom vyplývajúcim z uznesenia okresného súdu a napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré považuje za nesprávne z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávných ustanovení príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmetné právne veci a zároveň

podáva vlastnú interpretáciu príslušných právnych predpisov aplikovateľných na právne veci, ktoré tvorili právny základ napadnutých konaní. Za relevantné pochybenie v postupe okresného súdu a krajského súdu sťažovateľka považuje predovšetkým skutočnosť, že o zastavení uvedených exekučných konaní bolo rozhodnuté bez toho, aby bolo predtým prerušené konanie, resp. rozhodnuté o návrhu sťažovateľky na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) z dôvodu potreby podania žiadosti Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) na rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Sťažovateľka tiež tvrdí, že v jej veci konajúce sudy nesprávne aplikovali ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd o nej rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ako aj postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením, napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

Súčasťou sťažnosti je aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd sťažnosť predbežne prerokovať, resp. následne o nej rozhodnúť len z hľadiska toho, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

II.1 K postupu okresného súdu v napadnutom konaní

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd

nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťou napáda postup okresného súdu v napadnutom konaní výsledkom ktorého bolo uznesenie, ktorými okresný súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a následne ju zastavil.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému postupu okresného súdu v označenom konaní odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.2 K postupu krajského súdu v napadnutom konaní a k jeho uzneseniu

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka 22. októbra 2012 dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd rozhodol uznesením sp. zn. 7 Cdo 250/2012 z 22.mája 2013 tak, že návrh sťažovateľky na prerušenie dovolacieho konania zamietol, jej dovolanie odmietol a jej návrhu na náhradu trov dovolacieho konania nevyhovel.

Súc viazaný § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde sa ústavný súd zaoberal možným porušením v sťažnosti označených práv iba postupom krajského súdu a jeho napadnutým uznesením.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010). Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že zásadne nemá oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska

neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Za relevantné pochybenie v postupe krajského súdu sťažovateľka považuje predovšetkým skutočnosť, že potvrdil rozhodnutie okresného súdu o zastavení uvedeného exekučného konania bez toho, aby bolo predtým prerušené konanie, resp. rozhodnuté o jej návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP z dôvodu potreby podania žiadosti Súdnemu dvoru o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Sťažovateľka namieta, že krajský súd „*vôbec neuviedol dôvody, pre ktoré sa návrhom na prerušenie konania nezaoberal*“.

Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti zistil, že argumentácia sťažovateľky v nej obsiahnutá je v podstate totožná s jej argumentáciou použitou v celom rade jej predchádzajúcich sťažností, o ktorých už ústavný súd rozhodol tak, že ich vo vzťahu k napadnutým uzneseniam krajského súdu, potvrdzujúcim rozhodnutia okresných súdov o zastavení exekúcie, odmietol ako zjavne neopodstatnené. Sťažovateľka označila len iné konania odvolacieho súdu, v ktorých jeho napadnutým postupom a napadnutými uzneseniami malo dôjsť k porušeniu ňou označených práv. Z takmer identickej argumentácie sťažovateľky uvedenej v posudzovaných sťažnostiach možno vyvodiť, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu obsahovalo, z hľadiska skutkových zistení a právneho posúdenia veci krajským súdom, obdobné závery, ako vo veciach, ktoré už boli ústavným súdom preskúmané a rozhodnuté (pozri m. m. IV. ÚS 467/2012, III. ÚS 7/2013, I. ÚS 409/2012). Navyše podľa názoru ústavného súdu síce formálne rozhodnutie (teda jeho výrok) okresného súdu, ktorým by rozhodol o návrhu sťažovateľky na prerušenie konania absentuje, avšak z logiky veci, keď exekučné konanie

bolo okresným súdom vyhlásené za neprípustné a následne zastavené vyplýva, že nebolo v tomto prípade opodstatnené o takomto návrhu rozhodovať.

Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva otázka, aký význam a efektivitu má pre sťažovateľku opakované podávanie sťažností ústavnému súdu v skutkovo a právne takmer identických veciach, keďže aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nie je nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa tento javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

V naznačenom kontexte ústavný súd poukazuje na judikatúru ESLP k čl. 13 dohovoru, z ktorej možno identifikovať požiadavky kladené na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patrí požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej účinnosti (k tomu pozri KMEC, J. et al.: *Evropská úmluva o lidských právech. Velké Komentáře*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESLP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. novembra 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že takýto prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESLP z 23. septembra 2003, č. 53984/00, § 34).

S poukazom na uvedené skutočnosti a prihliadajúc na zásadu efektivity a procesnej hospodárnosti konania sa ústavný súd v rámci predbežného prerokovania tejto sťažnosti plne stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (napr. uznesenia sp. zn. IV. ÚS 467/2012 z 18. septembra 2012, sp. zn. III. ÚS 7/2013 z 15. januára 2013, II. ÚS 531/2013 zo 7. februára 2013) týkajúcich sa takmer identických sťažností sťažovateľky, ktoré boli ústavným súdom v častiach týkajúcich sa rozhodnutí odvolacieho súdu odmietnuté z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v tejto časti s poukazom na svoje predchádzajúce rozhodnutia [teda bez potreby podrobnejšieho (opakovaného) odôvodňovania svojich právnych záverov] odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v nej už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013